

Lärrarhandledning till
Med strömmen av Hjalmar Söderberg

Carl-Johan Markstedt

www.novellix.se

© Carl-Johan Markstedt 2018

Introduktion

LEDTRÅDAR. Skapa förståelse och väck förväntningar på novellen genom att studera titel, baksidestext och författarpresentation.

- **TITEL.** Vilka tankar väcker titeln?
- **BAKSIDESTEXT.** Baksidestexten är ett kortare utdrag ur novellen. Vad är det som beskrivs i utdraget? Vilka frågor väcker det?
- **FÖRFATTARPRESENTATION.** På omslagets insida finns en presentation av Hjalmar Söderberg. När levde han? När publicerades *Med strömmen*? Ta gärna reda på mer om Hjalmar Söderberg!
- **DINA FÖRVÄNTNINGAR.** Vad verkar *Med strömmen* handla om? Vad hoppas du att läsningen ska ge dig?

I STRÖMMEN. Vad är bäst, att flyta med eller mot strömmen? Varför?

Samtala om texten

Innehåll

1. Vad handlar novellen om? Gör en kort sammanfattning.
2. Under hur lång tid utspelar sig novellen?

3. Hur ser Gabriel Mortimers liv ut innan han gifter sig? Vilka är hans mål och drömmar? Hur ser andra på honom?
4. Hur förändras han liv när han gifter sig? Hur ser han på sin nya tillvaro?
5. Hur framställs Fru Mortimer? Vad verkar hon ha för drömmar och mål?
6. Mortimer insjuknar. Hur påverkas han av sjukdomen?
7. Hur förändras stämningen i novellen när Mortimer reser ut på landet? Hur skildras den lantliga miljön?
8. Hur beskrivs Lucie? Hur påverkas Mortimer av mötet med henne?
9. Mortimer flyter länge i sin båt med strömmen. Vad händer när han till slut vill vända om?
10. Novellen slutar på ett tåg. Vad händer under tågresan och hur slutar resan?

Hur novellen är skriven

1. Vad har novellen för berättarperspektiv?
2. Beskriv novellens uppbyggnad: Hur inleds den? Vad är det som driver handlingen framåt? Finns det någon vändpunkt? Hur slutar novellen?
3. Hur är novellen skriven? Är det något särskilt du fastnar för vad gäller språket?

Egna tankar

1. Hur tolkar du den sista meningen i novellen?
2. Drömmar, vakendrämmar och feberyror är centrala inslag i andra delen av novellen. Vad talar för att Mortimer verkligen upplever allt som skildras? Vad talar för att delar av novellen snarare är drömmar och hallucinationer?

Skrivuppgifter

VEMS FEL? Vems fel är det att Mortimer blir olycklig? Du har 10 skuldpoäng att fördela på följande aktörer (du kan lägga alla 10 på en aktör eller sprida ut poängen):

- Mortimer själv – han är en självupptagen och oansvarig mansgris.
- Fru Mortimer – hon ger honom inte den frihet och det svängrum han behöver.
- Samhällets förväntningar – äktenskapets och familjelivets plikter tvingar honom att bli någon han inte vill vara.

Skriv en lista och jämför i klassen. Har ni tänkt likadant eller finns det stora skillnader? Vad beror det på?

SOM ANDRA. I sin ungdom är Mortimer inte ”som de andra”. Vad innebär det enligt novellen att vara som andra? Vems ”fel” är det att Mortimer blir olycklig? Och vad tycks novellen anse om alltsammans – finns det ett budskap och hur lyder det? Vad tänker du själv om att vara som ”de andra”? Skriv ett blogginlägg med utgångspunkt i dessa frågor.

MITT TIPS. Ett ungdomsmagasin vill trycka en klassisk novell i sin tidning. Du har precis läst *Med strömmen* och bestämmer dig för att rekommendera den. Skriv ett brev till tidningens redaktion och berätta om novellen (handling, miljö, personer etc.) och förklara varför du tror att novellen passar dagens unga. Vilka tankar och frågor väcker novellen? Vad gör den intressant och angelägen?

NOVELLANALYS. Gör en textnära analys av novellen. Utgå från ”Samtala om texten”-frågorna när du gör din analys, men skriv en sammanhängande text där du väver samman dina svar.

Om jag får bestämma

Låt eleverna samla sina intryck av läsningen genom att laborera med novellens omslag och titel. Här är några förslag på uppgifter.

ETT NYTT OMSLAG. Gör ett förslag på ett nytt omslag. Teckna, måla eller gör ett collage. Du bestämmer själv om du vill utgå från stämningen i berättelsen, en central scen eller den övergripande handlingen när du gör ditt omslag.

EN NY BAKSIDESTEXT. På bokens baksida finns ett kort utdrag ur novellen. Välj ett eget utdrag på fem sex meningar som du tycker fungerar bättre som baksidestext.

EN NY TITEL. Ge novellen en ny rubrik. Förklara varför din nya titel passar så bra till novellen, så som du läser och uppfattar den.

Temaläsning

Med strömmen fungerar utmärkt att läsa tillsammans med någon eller några av de andra svenska klassiker som Novellix gett ut, framför allt August Strindbergs *Ett dockhem*, Selma Lagerlöfs *Spökhanden* och Karin Boyes *Ella gör sig fri*. Här är förslag på övergripande uppgifter där eleverna får jämföra två av dessa noveller.

RELATIONER. Alla de fyra novellerna skildrar relationer. Välj två av dem och jämför hur relationstemat behandlas i de båda berättelserna. Vad är det för relationer som skildras? Hur påverkas personerna av sina relationer och hur utvecklas relationerna under berättelsen? Vilken bild ger novellerna av relationerna och hur ser du själv på dem?

UPPBYGGNAD. Välj två av novellerna och jämför hur de är uppbyggda. Hur inleds de? Vad bygger upp spänningen? Vad driver berättelserna framåt? Finns det vändpunkter? När kommer den och hur påverkar den personerna i berättelserna? Hur slutar novellerna?

VÄNDPUNKTER. Alla noveller har en (mer eller mindre tydlig) vändpunkt. Välj två av novellerna och försök att ringa in när vändpunkten kommer. Vad är det som sker? Ur vems perspektiv skildras det, och hur påverkar vändpunkten de olika personerna och handlingen?

